

Persbericht 13 juli 2010

Rijksoverheid zet Steunpunt bij Architectuur Lokaal voort Aanbestedingen architectuuroopdrachten 2^e kwartaal 2010

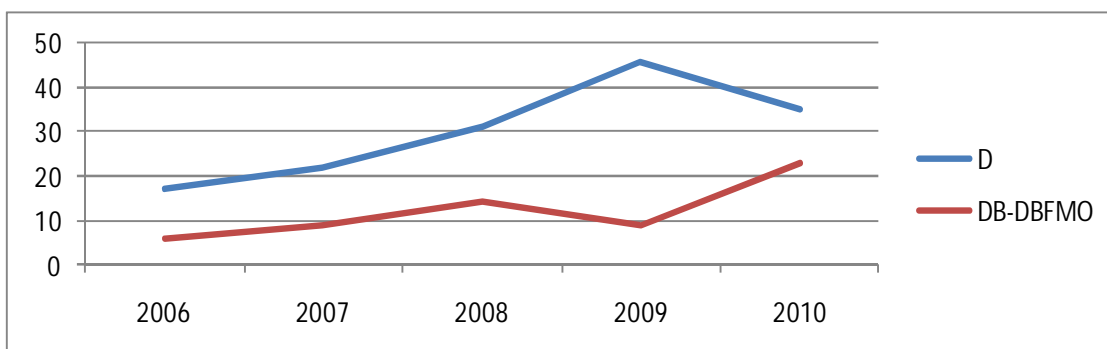
13 juli 2010 – De ministeries van EZ, VROM en OCW zijn positief over het Advies Europese Aanbestedingen Architectendiensten van de Rijksbouwmeester. In dit advies (december 2009) beveelt Rijksbouwmeester Liesbeth van der Pol aan om (1) het Steunpunt Architectuuroopdrachten en Ontwerpwedstrijden als centraal landelijk informatie- en adviesloket voor het aanbesteden van architectendiensten te continueren, (2) best practices in de sfeer van de Aanbestedingswet te ontwikkelen en (3) de Regiegroep Europees Aanbesteden Architectendiensten te continueren voor de periode 2010-2012.

De behoefte aan voortzetting van het Steunpunt blijkt uit de praktijk. Ook in het tweede kwartaal richtten vele opdrachtgevers, adviseurs, architecten, ontwikkelaars en beleidsmakers zich tot het Steunpunt voor advies en informatie. De site www.ontwerpwedstrijden.nl werd in de eerste twee kwartalen 21.161 maal bezocht (117 per dag, waarvan 93 unieke bezoekers). Hiernaast ontving het Steunpunt in het tweede kwartaal 140 gerichte vragen over lopende procedures en over KOM-PAS light, de digitale handleiding voor aanbesteding van architectendiensten. De afgelopen maanden vonden meerdere bijeenkomsten plaats van en met opdrachtgevers, opdrachtnemers en adviseurs. Bij de bijeenkomsten gaat het om professionaliteit, verantwoordelijkheid, vertrouwen en communicatie, maar in de aanbestedingspraktijk komt daar vaak nog weinig van terecht. Het aantal aanbestedingen blijft afnemen. Dat zet, getuige een aantal kort gedingen die zijn aangespannen, druk zet op de procedures. De financiële eisen (met name de omzeteis) lijken verder te dalen, maar met name buitensporige ervaringseisen en hoge deelnamekosten zorgen ervoor dat kleine en jonge bureaus nog steeds niet aan bod komen. Hiernaast geeft een toenemend aantal gevestigde architectenbureaus aan, aanbestedingen voortaan links te laten liggen. De inspanning en kosten zouden volgens hen in geen verhouding staan tot de opdrachten.

Afname architectendiensten, explosieve toename werken

Het totaal aantal aanbestedingen van architectuuroopdrachten in het tweede kwartaal is ongeveer hetzelfde als in het eerste kwartaal (58 tegenover 53) en komt daarmee nagenoeg uit op hetzelfde niveau als het tweede kwartaal van 2009 (55). Wanneer deze opdrachten uitgesplitst worden in architectendiensten en werken met architectonisch ontwerpcomponent (DB-DBFMO) valt op dat de trend die in het vorige kwartaal geconstateerd werd, doorzet: het aantal aanbestede architectendiensten neemt af (24% minder dan tweede kwartaal 2009), terwijl de werken met ontwerpcomponent explosief stijgen (toename 255%). Wel lijkt de afname van het aantal aanbestede architectendiensten af te zwakken (van 44 naar 24%).

De financiële eisen lijken te blijven dalen. De gemiddelde omzeteis bij aanbestedingen voor architectendiensten komt dit kwartaal uit op € 528.286 (1^e kwartaal: € 641.304). Een ander positief gegeven is dat, gezien de gepubliceerde gunningen dit jaar, een grotere groep architectenbureaus in staat is overheidsopdrachten middels een aanbestedingsprocedure te verwerven.

Aanhoudende bezorgdheid en initiatieven

Toch overheerst bezorgdheid. De gestelde ervaringseisen blijven in veel gevallen dusdanig zwaar dat het aantal geschikte gegadigden bij voorbaat onnodig beperkt wordt. Ook lijken sommige aanbesteders niet te weten dat een bank een bereidheidverklaring tot bankgarantie behandelt alsof het een bankgarantie betreft, hetgeen gepaard gaat met een onnodig beslag op de liquiditeit van de deelnemers aan een aanbesteding. Een ander aandachtspunt zijn de hoge deelnamekosten voor architectenbureaus (zie ook het persbericht van de BNA van 30 juni 2010). Het MKB en jonge architecten komen er nog steeds niet of nauwelijks aan te pas. Vandaar dat demissionair minister Van der Hoeven van EZ nieuwe regels heeft opgesteld in een wetsvoorstel om de toegankelijkheid voor het MKB te vergroten en de deelnamekosten omlaag te brengen. Daarnaast heeft EZ stedenbouwkundige Riek Bakker aangesteld als aanbestedingsambassadeur om gemeenten aan te zetten beter aan te besteden.

Niet alle initiatieven voor verbetering komen vanuit de rijksoverheid. Zo ontwikkelt Prorail een nieuwe aanbestedingsvorm (niet-openbare procedure met minimale eisen en zonder nadere selectie in de voorfase), die Prorail in staat moet stellen een maximum potentieel aan creativiteit in de markt te vinden.

Op 30 september organiseert het Kenniscentrum Bouwproces en Innovatie (CPI) van de TU Delft in samenwerking met Architectuur Lokaal het symposium *Opdrachtgever zoekt architect*. Het symposium heeft tot doel om een open en wetenschappelijke discussie te voeren over professioneel opdrachtgeverschap in de context van Europese aanbestedingsregels.

Kenniscentrum aanbesteding architectuuropdrachten

De ministeries van EZ, VROM en OCW zijn positief over het advies van de Rijksbouwmeester om onder meer een kenniscentrum aanbesteding architectuuropdrachten voor de periode 2010-2012 voort te zetten bij Architectuur Lokaal. Onder (publieke) opdrachtgevers bestaat veel animo voor een dergelijk Steunpunt, en hiermee gaat ook een door de BNA gekoesterde wens tot een onafhankelijk opdrachtgeverssteunpunt in vervulling. Het aantal vragen van aanbestedende diensten, adviseurs en inkopers om informatie en advies blijft gestaag groeien.

De positieve reactie van het rijk stelt het Steunpunt in staat om de bestaande activiteiten (informatie, advies, monitoring, onderzoek) te continueren en uit te breiden. *KOMPAS light* zal in afstemming met de Regiegroep Europees Aanbesteden van Architectendiensten o.l.v. de Rijksbouwmeester worden geactualiseerd op basis van de eerste ervaringen met het gebruik ervan. Tevens zullen *best practices* worden verzameld, gebundeld en omgezet naar praktische handvatten voor de aanbestedingspraktijk van architectendiensten. Het Steunpunt zal tevens zijn informatiebijeenkomsten uitbreiden. Nu worden op verzoek van aanbestedende diensten reeds gerichte informatiebijeenkomsten en lezingen georganiseerd.

KOMPAS light

KOMPAS light geniet reeds redelijke bekendheid bij opdrachtgevers, adviseurs en architecten. Ook andere sectoren volgen de ontwikkelingen rondom *KOMPAS light* op de voet. Meerdere brancheorganisaties willen een *KOMPAS light* voor de eigen sector.

In het eerste kwartaal werden drie opdrachten voor architectendiensten aanbesteed aan de hand van *KOMPAS light*. Twee daarvan hebben reeds geresulteerd in een gunning. Ook in het tweede kwartaal werden er drie architectenopdrachten met behulp van *KOMPAS light* in de markt gezet. Daarnaast hebben meerdere opdrachtgevers en adviseurs onderdelen van het *KOMPAS light* in de eigen leidraad verwerkt. Het Steunpunt is momenteel in gesprek met een aantal adviseurs die te kennen hebben gegeven *KOMPAS light* als standaard te willen gaan gebruiken.

De essentie van *KOMPAS light* dringt druppelsgewijs door de aanbestedingspraktijk. Zo is een aankondiging van een architectenopdracht zonder vermelding van ambities inmiddels een zeldzaamheid geworden. Toch zijn we er nog niet: in de praktijk gaat het nog steeds te vaak mis. Het Steunpunt zal zich blijven inzetten voor het gebruik van *KOMPAS light*. Daarnaast moet de geplande update *KOMPAS light* nog gebruiksvriendelijker maken.

Informatie

Michel Geertse, info@ontwerpwedstrijden.nl;
www.ontwerpwedstrijden.nl